

NOVE KNJIGE

Darko Žubrinić, Wilim (William) Feller, Privlačica, Vinkovci, 2022., 80 str. Može se naručiti e-mailom: martin.grgurovac@gmail.com

Vilim (William) Feller je, po svemu sudeći, najveći hrvatski matematičar u povijesti. O njemu je 2010. godine objavljena dvojezična hrvatsko-engleska monografija autora Darka Žubrinića (zaposlenog na Zavodu za primijenjenu matematiku Fakulteta elektrotehnike i računarstva u Zagrebu), pod naslovom *Wilim Feller – istaknuti hrvatsko-američki matematičar/William Feller – Distinguished Croatian-American Mathematician*, opisana u MFL 3/247, 2011./2012. Na temelju novih podataka, travnja 2022. je objavljena djelomice dopunjena i dotjerana knjiga pod naslovom *Vilim (William) Feller*, u izdanju *Privlačice* u Vinkovcima, a u biblioteci “Hrvatski velikani”. Recenzenti knjige su dr. Marijana Borić (HAZU) i prof. dr. Hrvoje Šikić (Matematički odsjek PMF-a), Zagreb.

Podsjetimo da je William Feller (Zagreb 1906. – New York 1970.) jedan od osnivača teorije vjerojatnosti kao znanstvene discipline, jedan od trojice utemeljitelja referativnog časopisa *Mathematical Reviews* (danas vodećeg u svijetu), jedini hrvatski znanstvenik u SAD-u koji je dobio Nacionalnu medalju za znanost (koju dodjeljuje američki predsjednik). Oko sto pedeset matematičkih pojmova nosi njegovo ime. Jedna od značajnih novosti je informacija o znatnom povećanju citiranosti Felleru koje je do 2007. prema MathSciNetu iznosila oko 1320, dok je 2021. ona već premašila 6800. Kada bi se uzela u obzir i citiranost u drugim područjima (elektrotehnika, računalstvo, medicina, itd.), te bi brojke sigurno bile višestruko veće.

Njegova najpoznatija dvosveščana knjiga *An Introduction to Probability Theory and Its Applications* (Uvod u teoriju vjerojatnosti i njene primjene) je prevedena na ruski, kineski, španjolski, poljski, mađarski, a prije nekoliko godina se došlo do podatka da je već dosta davno prevedena i na japanski. U najnovijoj knjizi o Felleru dano je bitno više pojedinosti o njegovim profesorima tijekom školovanja u Zagrebu (tijekom srednje škole i tijekom prve dvije godine studija matematike na Sveučilištu u Zagrebu). Mnogi matematički termini koji nose Fellerovo ime dolaze zajedno s imenima drugih poznatih znanstvenika. Petnaestak od njih je biografski vrlo sažeto obrađeno u bilješkama, a radi se o svjetski poznatim matematičarima.

Zahvaljujući izdavanju knjige o Felleru prije dvanaest godina, u Novom Zagrebu (u naselju Slobošćina) je po njemu imenovana jedna ulica. Ista knjiga, zajedno s najnovijim izdanjem iz 2022. je kao plod dala i poštansku marku u čast Vilimu Felleru. Neposredan poticaj za izdavanje marke dali su učenici tadašnjeg 7. razreda Osnovne škole Vladimira Bosnara iz Stubičkih Toplica, s njihovom nastavnicom matematike, Šteficom Dumančić Poljski, na čemu im MFL izražava iskrenu zahvalnost.

Ima i novih pojedinosti o Vilimovom ocu Eugenu Viktoru Felleru, vrlo značajnom farmaceutu, koji još uvijek nema svoje ulice u Zagrebu. Treba istaknuti da su i u izdavanju najnovije knjige o Felleru bitnu ulogu odigrali Marta i Nikola Zdenković, brat i sestra iz obitelji Feller. Njihova majka Eva Zdenković (r. Feller) je kći najstarijeg Vilimovog brata Ferdinanda. U knjizi je objavljeno pismo zahvale iranskog šaha Kadžara Eugenu Viktoru Felleru iz 1905. za njegove ljekovite proizvode, pisano na perzijskom jeziku (farsi).

Željko Hanjš